

Udruženim naporima – ka novim evropskim standardima u zaštiti žena od rodno zasnovanog nasilja¹

Decembar 2012 - Novembar 2014

Autonomni ženski centar, u partnerstvu sa:

Društvo SOS telefon za žene i decu – žrtve nasilja;

Centar za žene žrtve rata – ROSA;

Udružene žene Banja Luka;

Nacionalni savet za rodnu jednakost;

Mreža Žene Evrope protiv nasilja;

u saradnji sa Evropskim ženskim lobijem i 23 lokalne ženska organizacije;

Izvršni rezime o realizaciji projekta

Realizacijom ovog projekta napravljen je značajan doprinos u ostvarivanju ambiciozno postavljenog opšteg cilja. Konvencija Saveta Evrope o sprečavanju nasilja prema ženama i nasilja u porodici, koja je bila okvir za sve aktivnosti, *ratifikovana* je u 4 od 6 država, odnosno u 2 od 4 države iz regiona Zapadnog Balkana (BiH i Srbija). Napredak je postignut i u *harmonizaciji* propisa sa standardima Konvencije u svim državama. Partnerske organizacije su pripremile 62 predloga za izmene javnih politika i amandmana za izmene zakona, od čega je do sada usvojeno 47 (23 lokalne ženske organizacije kreiralo je 18 predloga za promene lokalnih politika, od kojih je usvojeno 13). U narednom periodu, uz snažne aktivnosti zagovaranja od strane ženskih organizacija, mogu se očekivati pozitivne promene u dostupnosti specijalizovanih usluga za žene sa iskustvom rodno zasnovanog nasilja, veće izdvajanje finansijskih sredstava iz budžeta, uspostavljanje efikasnijih procedura i bolje administrativne evidencije o rodno zasnovanom nasilju.

Postignut je značajan napredak u ostvarivanju specifičnog cilja. Sve uključene ženske organizacije (29) su kroz učenje, dugoročnu saradnju i razmenu informacija *unapredile svoje kapacitete* (za analizu, praćenje primene zakona i politika, zagovaranje, komunikaciju sa medijima, poznavanje sadržaja Konvencije i nadležnosti nezavisnih regulatornih tela za zaštitu prava građana). Učešće u kreiranju metodologije za ključne aktivnosti imaće dugoročne pozitivne efekte, jer doprinosi dubljem razumevanju i doživljaju vlasništva nad stečenim znanjima i produktima.

Sprovedene su aktivnosti visokog kvaliteta, koje su doprinele izuzetnoj vidljivosti teme i partnerskih organizacija. One su uspele da skrenu pažnju donosilaca odluka, krajnjih korisnica i opšte javnosti. Dobro je osmišljena *zajednička kampanja* zagovaranja za ratifikaciju Konvencije, pod sloganom “Potpisujem!”, koja je imala jasnu poruku, prihvaćenu od velikog broja građana, javnih ličnosti, državnih i institucionalnih autoriteta, drugih organizacija civilnog društva. Proizveden je veliki broj raznovrsnih materijala (posteri, bilbordi, video materijali, radio spotovi, razglednice, personalizovana poštanska marka, brošure, lifleti, reklamni materijali za autobuse), dostupni preko različitih akcija i medija, na 11 jezika², što je doprinelo informisanju o sadržaju Konvencije. Serija uličnih akcija mobilisala je građane i građanke da ostavljaju potpise, poruke podrške i da šalju zahteve donosiocima odluka. Kampanja je dobila podršku medija kroz sponzorstvo za emitovanje spotova (npr. u Sloveniji ono je bilo 12 puta veće

¹ **Evropska komisija**, Partnerski Program za organizacije civilnog Društva (EuropeAid/132438/C/ACT/Multi; Contract no. 2012/306-568)

² uključujući 4 manjinska – romski, mađarski, albanski i turski, kao i govorni jezik za slepe i slabovide na srpskom i mađarskom;

od uloženi sredstava). *Vidljivosti* akcija i teme je doprineo i veliki broj medijskih izveštaja (ukupno 997: 385 u 2013. godini i 612 u 2014. godini). Mediji su s pažnjom pratili sve događaje koje su organizovale ženske organizacije. Uspešnom dijalogu ženskih organizacija sa donosiocima odluka doprinele su kvalitetne *analize početnog stanja* usklađenosti zakona i strategija sa Konvencijom (za 51 član), izrađene prema zajedničkoj metodologiji u svih 5 država regiona. Lokalne organizacije su izradile *zajedničke izveštaje* (5) o zadovoljstvu žena koje imaju iskustvom nasilja uslugama policije i socijalnih službi, i o lokalnim politikama u ovoj oblasti. Kreiran je jedinstveni vodič sa *indikatorima za praćenje primene* standarda Konvencije. Kvalitet ovih proizvoda doprineo je visokom kredibilitetu ženskih organizacija i boljoj pregovaračkoj poziciji. Sve analize i indiktori predstavljaju odličnu osnovu za praćenje budućih promena i procesa, kao i za izveštavanje nacionalnim koordinacionim telima i ekspertskej grupi u Savetu Evrope o implementaciji standarda Konvencije. Započeto je zagovaranje za uspostavljanje *jedinstvene administrativne evidencije* o rodno zasnovanom nasilju, a kako je reč o intersektorskom i ozbiljnom zahvatu, biće potrebno još dosta napora da bi se postigao napredak.

U svrhu informisanja i zagovaranja realizovano je ukupno 279 sastanka i javnih diskusija (85 u 2013. godini i 194 u 2014. godini), uključujući i međunarodne konferencije, na kojima je učestvovalo najmanje 3.605 predstavnika donosilaca odluka i relevantnih institucija. Uključivanje velikog broja saradnika i donosilaca odluka na nacionalnom i lokalnom nivou i kvalitetno informisanje i zagovaranje doprineli su vidljivim promenama, uprkos otežavajućim spoljnim okolnostima³ i uprkos upornim otporima pojedinih donosilaca odluka⁴.

U direktnom kontaktu ženske organizacije su u ovom period informisale o pravima 9.654 žene sa iskustvom nasilja. Mada je kod 813 žena utvrđena potreba za žalbom na loše postupanje nadležnih institucija, samo 32 su se odlučile na podnošenje formalne pritužbe. To potvrđuje strah i nepoverenje u ishod postupaka, na čemu još treba raditi. Sve lokalne organizacije su zastupale potrebu uspostavljanja boljih usluga za žrtve rodno zasnovanog nasilja.

Nalazi *nezavisne spoljne procene* projektnih postignuća su potvrdili da je projekat strateški dobro planiran (koherentan, sa višeslojnim pristupom) i da je relevantan: "Sve aktivnosti su izvedene po planu, u vreme i na kvalitetan način. Svi očekivani rezultati su postignuti. Značajan napredak je postignut u ostavljavanju specifičnog, kao i opšteg cilja. Uticaj na ciljanu grupu je bio značajan. Projektna efikasnost je bila na visokom nivou. Delotvornim sprovođenjem projekta postignuta je održivost na svim nivoima: finansijskom, institucionalnom, policy nivou. Konačno, projekat je veoma replikabilan u širem regionu, ali i u zemljama članicama Evropske unije koje još uvek nisu ratifikovale Konvenciju". *Preporuke* nezavisne spoljne procene za naredni period uključuju: (a) obezbeđivanje prostora za potencijalne neočekivane događaje/kašnjenja tokom planiranja akcija; (b) povećanje podrške lokalnim ženskim organizacijama; (c) jačanje razmene između država Evropske unije i regiona; (d) povećanje promocije rezultata projekta.

³ Čak u 4 države organizovani su redovni ili prevremeni izbori (BiH, Srbija, Makedonija i Slovenija); tokom 2014. godine Srbiju, BiH i Hrvatsku su pogodile poplave sa ogromnim štetama, što je mobilisalo pažnju donosilaca odluka i javnosti;

⁴ Na primer, snažan otpor ratifikaciji Konvencije u Sloveniji je pokazivao ministar pravde, a u Hrvatskoj ministrica socijalne politike, iako su ženske organizacije dobijale podršku ostalih donosilaca odluka na najvišem državnom nivou.

